

kultur **TRØKK**

NR. 4:2011 • INFORMASJONSBLAD FRA NORSK KULTURSKOLERÅD

FORSIDEMOTIV: LEA MOKNESS, SIRKUSARTIST OG -PEDAGOG FOTOFOTO: EGIL HOFSLI

- S:04 TALENTER FÅR MENTORHJELP
- S:06 UMM 2011: TRIO PATETICO ÅRETS MUSIKER
- S:10 TINE THING HELSETH JURYLEDER FOR DRØMMESTIPENDET

Innlagt:
Brosjyre om
Drømmestipendet 2012

Norsk kulturskoleråds informasjonsblad

Redaktør: Egil Hofslie

Annonseansvarlig: Inntil videre redaktøren

Layout: Guri Jermstad AS

Trykk: GRØSET™ Miljømerket trykkeri, lisensnr. 241 148

Redaksjon:

Egil Hofslie, redaktør

Telefon: 908 35 229

E-post: egil.hofslie@kulturskoleradet.no

Annonseavdeling:

Kontakt redaktør for bestilling og andre henvendelser om annonsering

Annonsepriser:

Helside: 5990 kr

Halvside (liggende format): 3990 kr

I tillegg tilbyr vi annonser av tre ulike bredder:

Enspaltere: 56 mm

Tospaltere: 118 mm

Trespaltere: 180 mm

Mm-pris (måles etter høyde) for disse: 10 kr

Gode rabatter:

Gis om flere innrykk er aktuelt

Utgivelser 2012:

Nr. 1: 14. mars

Nr. 2: 6. juni

Nr. 3: 17. oktober

Nr. 4: 10. desember

Annonsefrister bestemmes senere, men fristen er normalt to uker forut utgivelsesdato

Opplag: 5.200

Abonnement:

Bladet distribueres gratis til landets kulturskoler. Alle andre som vil kan også abonnere. Ta kontakt for tilbud

Utgiver:

Norsk kulturskoleråd

Postadresse: 7491 Trondheim

Besøksadresse: Fjordgata 1

Telefon: 73 56 20 00

Telefaks: 73 56 20 01

E-post: post@kulturskoleradet.no

Internettadresse: www.kulturskoleradet.no

:direktøren direkte

Må ikke gå i kosefella

Julen nærmer seg, og det er hektisk aktivitet i de fleste kulturskoler. I adventstiden får både elever, lærere og foreldre anledning til å møtes i gjensidig glede over hvordan tilegnede ferdigheter kan formidles i små og store konsert- og forestillingsformat. Det bidrar til motivasjon og inspirasjon for store og små.

Men det må ikke bli med bare «kosen». Professor Anne Bamford slutfører i disse dager sin rapport om hvordan det står til med kunst- og kulturoplæringen i Norge. Hun sier at det er ett forhold hun ikke har møtt så sterkt i andre land; «kosekulturen» vår. Hun er bekymret for at «kos» kan bli en for stor del av norsk skolehverdag.

Hennes bekymring er at nettopp kunst- og kulturfagene lett kan falle i «kose»- kategorien og ikke få samme betydning og behandling som skolens øvrige fag. Denne trenden er ikke særnorsk, den gjenfinnes i flere europeiske land. Jeg tolker dette som et varsko om at kunst- og kulturfagene kan miste sin legitimitet som fag.

Hvorfor er det bekymringsfullt? Fagene i skolen har sitt definerte innhold, og fagenes legitimitet knyttes blant annet til hvordan vi gjennom fagenes innhold og arbeidsmåter kan vise til at fagenes begrunnelser blir ivaretatt. Dersom begrunnelsene for faget blir så allmenne (les: koselige) at nær sagt hvilket som helst innhold kan bidra til samme resultat, har vi begitt oss inn i et farlig terreng.

Arbeidet med kunst- og kulturfagene i grunn- og kulturskole henter sine grunnleggende verdier i dypt menneskelige behov for mening, deltakelse og eksistensielle erfaringer. Disse indre verdiene ivaretas gjennom langsiktige prosesser der møtene mellom elever, kunstverk, yringer, deltakelse, innlevelse og læring, er innholdet. Dette er kulturskolens hverdagsinnhold, og vi trenger å bli enda mer bevisste og tydeligere i vår kommunikasjon på at det er dette innholdet vi arbeider med.

Mitt ønske er at kulturskolene kan framstå som forkjemper for de verdiene kunst- og kulturfagene står for. Da er det ikke god undervisning nok, vi må også ytre oss i den faglige og offentlige debatten, både lokalt, regionalt og nasjonalt.

Med ønske om en fredfull jul og et strålende nytt arbeidsår!

kommentator: *inger anne westby*
direktør, Norsk kulturskoleråd

Umoja - et eventyr!

Klikk deg gjerne fram til hjemmesiden www.umojacfc.com, og les visjonen for Umoja, som dette Styrefokus handler om: «Umoja er et program som arbeider for fred og samfunnsutvikling gjennom internasjonalt kultursamarbeid».

Dette året har jeg fulgt to Umoja-prosjekt på nært hold. I Zimbabwe og i Mosambik. Jeg er stolt av å være med i Norsk kulturskoleråd, som eier dette prosjektet.

I Zimbabwe møttes ungdommer i alderen 15-25 år fra Sør-Afrika, Mosambik, Zimbabwe og Norge. Gjennom daglige verkstedkurs arbeidet de seg fram til en avslutningsforestilling. Kulturhuset med sine tusen sitteplasser var utsolgt. TV Zimbabwe sendte reportasjer daglig. Deltakerne og den forestillingen de lagde holdt meget høy kunstnerlig kvalitet. Men det viktigste er likevel «...arbeider for fred og samfunnsutvikling gjennom internasjonalt kultursamarbeid».

På lang sikt er denne visjonen det viktigste. Men en må nesten være til

stede og oppleve det ungdommelige engasjementet, den energi de legger i arbeidet og den positive livsanskuelsen som fremvises. Umoja gir mange nytt håp og framtidstro.

I oktober var jeg i Mosambik. Dette var på mange vis et annet Umoja-prosjekt. Håndplukkete deltakere fra sju afrikanske land samt noen få deltakere fra Nederland og Norge møttes for å lage en tv-produksjon, finansiert av den norske ambassaden og UD. I tillegg deltok også svært kjente artister fra en håndfull andre afrikanske land. De har oppdaget Umoja og dets visjon. Nå vil de være «patrons» og støtte prosjektet.

Og for en tv-produksjon det ble. Et ferverkeri av en forestilling. En kjempestor scene hadde Umoja-teamet bygget opp. Begge opptaksdagene kom mer enn 40.000 publikummere. Dette ble en folkefest.

Norge gir store beløp i utviklingshjelp til Mosambik. Men ambassaden sliter

med å få presseomtale av sine prosjekt. Denne forestillingen ga «drømmerspons» hos media - og over 280 millioner potensielle tv-seere.

Norsk kulturskoleråd eier Umoja-prosjektet. Hva vil organisasjonen vår med prosjektet? Umojas ledelse ved Wilhelm Dahl og Per Skoglund gjør en imponerende jobb med en altfor liten stab. Vi skal snart starte år to av det siste fireårige prosjektet innen Umoja-programmet. Det er på tide at organisasjonen tar en grundig debatt, og ser på fremtidig involvering fra organisasjonen. Det står aktører i kø, klare til å overta dette prestisjeprosjektet. Jeg ønsker at Norsk kulturskoleråd skal tviholde på sitt eierskap. Umoja er så godt utviklet hva gjelder kvalitet, omfang og økonomisk, at Umoja kan klare seg uten Norsk kulturskoleråd. Mitt poeng er at Norsk kulturskoleråd trenger Umoja.

kommentator: lars jegleim
styremedlem, Norsk kulturskoleråd

:kunstglimt

foto: love kristiansen

kunstner: Elever ved visuelt kunstfag
skole: Vadsø kulturskole
prosjektleder: Liss Inger Vassdahl

:fakta

Vi strikker oss inn i byen

lærerens kommentar: «Vi strikker oss inn i byen» er et kunstfagsprosjekt under Kulturdagene i Vadsø der elever på visuelle kunstfag ved Vadsø kulturskole, inspirert av kulturskoleutviklingsprogrammet Kom i Fokus Finnmark, og sammen med foreninger og Vadsø museum, har introdusert håndverkskunst i bybildet.

Under åpningen av Kulturdagene fulgte et fakkeltog ledet av ordføreren gjennom elevenes «kunstløype» der de hadde kledd opp tre av statuene i byen; Vadsøjenta, Reinen og Vadsøgutten.

På bildet ser dere to av elevene som sorterer strikkelappene til bruk i veggtepper som skulle doneres til syke- og omsorgsavdelingen på Helsesenteret i Vadsø.

Styrkingen av Kulturdagene i Vadsø har vært ett av Vadsø kulturskoles konkrete prosjekt i Kom i Fokus Finnmark. På sikt ønsker Vadsø kulturskole å være en faglig ressurs og et tydelig bidrag til å gjøre Vadsø til et kraftsenter for kultur.

Fem talent & mentor Arve

trondheim: Vennlig og med mye lun humor utøver Arve Tellefsen pedagogikk på et vis som unge fiolintalent kan ta til seg og som hjelper dem til å utvikle seg enda mer som musikere.

Vi er på mesterklasse med Norges mest kjente fiolinist og fem fiolinelever ved Trondheim kommunale kulturskole (TKK). Elevene er 11-12 år, og sammen med Arve Tellefsen er de med i «Talent møter mentor», et delprosjekt i kulturskoleutviklingsprosjektet som Nordea og Norsk kulturskoleråd samarbeider om.

Nordea og Norsk kulturskoleråd

Nordea bidrar med 3,2 millioner kroner over en fireårsperiode til prosjektet som skal styrke kulturskolenes offentlige produksjoner og formidlingsegenskaper. Og i dette prosjektet fins altså et aldri så lite talentutviklingsprogram:

Konseptet «Talent møter mentor» innebærer at en enkeltutøver eller et ensemble ved hver av de fem involverte kulturskolene får ekstra oppfølging fra både nasjonale og internasjonale profiler.

I Trondheim falt valget på et knippe fiolinister rett før tenåringsalder. Og for unge trønderske fiolintalenter fins vel neppe en mer naturlig mentor enn erketrønder

Arve Tellefsen. Og Arve sa ja. Det har blitt tre møter i høst, og mentoren, som fyller 75 år nå i desember, har sagt ja også til å fortsette i vårhalvåret 2012.

Tilpasset supplement

For talentene innebærer opplegget en rekke møter med sin mentor. I Trondheim får de møte ham til individuell undervisning, mesterklasse og samspillundervisning. Avdelingsleder Brynjar Sonstad ved TKK sier de har lagt vekt på at dette tilbudet skal bli et godt supplement til det talentprogrammet kulturskolene allerede gir disse elevene, gjennom Lørdagsskoletilbudet. Det var veldig naturlig å la flere musikere få ta del i dette prosjektet. – I Trondheim har vi alltid flagga gruppeundervisning høyt, vi tror ikke man blir god musiker av å lære i vakuum, sier Sonstad.

«Talent møter mentor» blir evaluert underveis i fireårsperioden. Utgangspunktet er imidlertid at det velges nye talent og mentorer årlig.

Fem skoler

I samarbeid med Nordea har Norsk kulturskoleråd valgt kulturskolene i Oslo, Stavanger, Bergen, Trondheim og Harstad som deltakere i dette spennige kulturskoleutviklingsprosjektet. I tillegg til å styrke og heve kulturskolenes kompetanse på produksjon og formidling, skal prosjektet blant annet synliggjøre kulturskolenes og Norsk kulturskoleråds rolle i samfunnet.

Nordea er en aktiv partner i prosjektet. Bankkonsernet har et eget kulturambassadørnettverk som en håper skal dra nytte av prosjektet. Videre håper man å bedre konsernets kompetanse i bestilling, tilrettelegging og bruk av kultur samt styrke konsernets kulturelle profil. En annen målsetting er styrket samarbeid om kulturformidling mellom Norsk kulturskoleråd og Nordea, gjennom leveranser fra kulturskolene med fokus på kvalitet og måltilpassete kulturinnslag.

tekst og foto: egil hofslis

talent møter mentor: Jens Nguen (f.h.), Kristian Ye, Raket Grønberg, Joakim Røbergshagen, Ivar Espenes, Arve Tellefsen.

viser vei: Arve Tellefsen lærer Raket Grønberg om viktigheten av å ha hele kroppen med i bevegelsen.

konferanseklar: Anne Bamford (t.v.), Kjell Dahl og Hans Ole Rian skal alle holde innlegg på Kulturskolenes lederkonferanse 2012.

foto (bamford): privat / foto (dahl): marina tennefoss

KULTURSKOLENES LEDERKONFERANSE 2012

Setter tonen sammen

oslo: Professor Anne Bamford. Organisasjonskonsulent og ledelsesekspert Kjell Dahl.

Kulturskoleutvalgsleder Hans Ole Rian. Sterk trio klar for Kulturskolenes lederkonferanse 2012.

Arbeidet med neste års Kulturskolenes lederkonferanse godt i gang - selv om den som alltid først arrangeres uka etter påske. Datoene i 2012 er 12.-13. april, stedet er Norges musikkhøgskole i Oslo. Mange brikker gjenstår å legge, men prosjektleder Merete Wilhelmsen kan allerede nå røpe litt av innholdet i et program hun håper skal fenge kulturskoleledere som hungrer etter faglig påfyll og inspirasjon til sin ledergjerning.

Neste års lederkonferanse er den tredje i rekka, og arrangeres igjen av Norsk kulturskoleråd og Norges musikkhøgskole. Disse to har en omfattende samarbeidsavtale, og begge ser det som en del av sitt samfunnsmandat å bidra til å høyne kompetansenivået både på dagens kulturskoleledere. Derfor også tittelen for konferansen; «Sammen setter vi tonen».

Denne gang har en dessuten ønsket å gjøre første del av konferansen enda mer utbytterik også for NMH-ansatte, uten at dette går på bekostning av hovedmålgruppa; kulturskolelederne. Denne bolkenes innhold er ikke ferdigstilt, men den vil trolig bestå av både plenumsforedrag/-innlegg og flere parallelle debattforum.

Å lede mennesker

Etter lunsj første konferansedag skal organisasjonskonsulent Kjell Dahl holde plenumsforedrag med arbeidstittelen «Ledelse - å lede mennesker». Hva gjør du som leder når svaret ikke finnes, men må skapes av deg og dine medarbeidere i organisasjonen? Det var et sentralt tema som ble belyst i fagboka «Dynamiske krefter i organisasjoner» (Kommuneforlaget, 2011) som Dahl var medforfatter av.

Kjell Dahl er daglig leder av eget konsulentfirma, og arbeider prosessorientert med fag-, ledelses- og organisasjonsutviklingsprosesser. Dahl har tidligere arbeidet som leder i offentlig sektor, i Kirkens Bymisjon og som førsteamanuensis i sosialt arbeid ved Diakonhjemmets høgskolesenter. Han har videreutdanning og arbeidserfaring i barne- og ungdomspsykiatri og familierterapi og har skrevet en rekke fagbøker om ledelse og endringsarbeid.

Etter Dahls foredrag blir det parallelle seminarer. Innholdet i disse er ennå ikke i boks.

Bamford kommer

Andre konferansedag innledes med et plenumsforedrag med professor Anne Bamford. Den anerkjente australske

professoren i kreativitet har vært i Norge og undersøkt hvordan det står til med den kunstfaglige opplæringen her. Kartleggingen er ferdig, og ferdig rapport skal presenteres i begynnelsen av 2012.

Bamford er mest kjent for sin rapport «The Wow-factor», som hun gjorde på oppdrag for UNESCO i 2006. I den rapporten konkluderte hun blant annet med at kunstfagene bedrer elevenes forhold til skolen og dermed styrker deres muligheter for læring i andre fag.

Også Hans Ole Rian skal holde et plenumsforedrag før konferansen avsluttes med en faglig-politisk paneldebatt. Rian som var Kulturskoleutvalgets leder, skal se på hva som har skjedd etter at utvalgets rapport ble overlevert Kunnskapsdepartementet høsten 2010.

Den avsluttende paneldebatten skal fokusere Regjeringas kulturskoleløfte i lys av Anne Bamfords rapport. Arrangøren håper å få med blant andre flere sentrale politikere i panelet.

Følg med på Norsk kulturskoleråds hjemmeside www.kulturskoleradet.no, der det kommer mer informasjon om konferansen, og hvor påmelding kan gjøres fra primo februar.

tekst og foto: egil hofslø

Sjelden ensembletriumf

oslo: Trio Patetico ble første ensemble siden 2002 som stakk av med tittelen Årets musiker i Ungdommens Musikkmeesterskap.

Stryketrioen fra Oslo og Trondheim var best blant mange enere da Norges fremste, unge utøvere av klassisk musikk 25. - 27. november var samlet i Oslo til den nasjonale delen av Ungdommens Musikkmeesterskap 2011.

For den flotte prestasjonen ble trioen Peder Barratt-Due, Theodor Lyngstad og Eivind Holtmark Ringstad belønnet med konsertoppdrag i både Helsingfors, Trondheim og Drøbak samt 50.000 kroner. Pengene kommer fra Elisabeth og Knut Fures Stiftelse, som totalt bidro med 110.000 kroner i premiepotten for

inspirasjonspris: Hornisten Nora Hannisdal fikk en av seks inspirasjonspriser.

årets UMM. Ellers drysset det flotte konsertoppdrag i både inn- og utland samt pengepremier fra også andre sponsorer over de meget dyktige deltakerne.

Overrasket og veldig glad

– Dette kom helt overraskende, men det er helt topp! sier Theodor Lyngstad, trioens cellist fra Trondheim. De to andre i trioen er Peder Barratt-Due og Eivind Holtmark Ringstad, begge fra Oslo.

– Vi har øvd sammen i ett års tid, og troelig blir det mer samarbeid etter denne suksessen, sier bratsjisten Eivind Holtmark Ringstad.

– Det var flere gode strykeensembler med her, så bare det å bli best i vår klasse var veldig gledelig, sier fiolinisten Peder Barratt-Due. Alle tre er 17 år og elever ved Barratt Due musikk institutt. Lyngstad får i tillegg undervisning hjemme i Trondheim.

I alt 21 utøvere fikk førstepris i årets UMM, det er imponerende mange.

Mye ros til arrangøren

UMM ble i år arrangert for tiende gang av Norsk kulturskoleråd og Norske

Musikklæreres Landsforbund. Det vanket mye ros fra deltakere, foreldre og lærere til arrangøren. I år var det ekstra mye musikk ved NMH denne helga, fordi Norges Musikkorps Forbund samme helg og på samme sted arrangerte NM for solister og ensembler. Mer om NM på www.musikkorps.no.

UMM er mesterskapet med de mange vinnerne. Her kåres ikke enere, toere osv. Her deles det ut førstepriser, andrepriiser osv. Om flere utøvere oppnår samme poengsum kan det godt bli utdelt flere førstepriser i samme klasse. I år var det sangere, gitarister, strykere, duoer og ensembler som konkurrerte. Alle under 23 år kan delta.

I Oslo var det finalespill ved Norges musikkhøgskole både fredag, lørdag og søndag denne gangen. Lørdag kveld var det Europeisk konsert. Deretter pizzafest for deltakere med familie og lærere. Søndag ble det hele avsluttet med prisvinnerkonsert hvor Årets musiker ble kåret.

Se www.umm.no for mer om UMM 2011, inklusive resultatlister og flere bildekavalkader.

tekst og foto: egil hofsl

prisvinnerkonsertkameratene: Sigvald Ulstein Fersum (f.v.), Martin Liahagen, Håvard Salvesen Njølstad og Mikkel Brekke Krossli.

trioablegøyer: Ullevål klarinettrio shower gjerne litt rett før de skal på scenen.

Disse seks fikk inspirasjonspriser

oslo: Følgende seks ble tildelt inspirasjonspriser under Ungdommens Musikkmeesterskap 2011:

- Sigvald Ulstein Fersum, slagverker, fra Bergen
- Harald Ramm Haugland, pianist, fra Bærum
- Eirik Haug Stømner, pianist, fra Oslo
- Håkon & Martin (Håkon Tollefsen Skjæret og Martin Liahagen), duo, fra Hokksund
- Rondokvartetten, ensemble, fra Oslo og Nedre Eiker
- Nora Hannisdal, hornist, fra Oslo

Hver av disse fikk 10 000 kroner fra Elisabeth og Knut Fures Stiftelse.

årets musiker: Trio Patetico var lettere gla'sjokkert over å bli kåret til Årets musiker under UMM 2011. Peder Barratt-Due (f.v.), Theodor Lyngstad og Eivind Holtmark Ringstad.

prisvinnerkonsertvenninnene: Olga Jørgensen (f.v.), Vivian Louise Tsu, Julia Xia og Xixi Marlene Tao Karlstrøm.

blant de yngste: Victoria Suzanne Willumsen Lewis deltok i yngste pianoklasse.

Turné i Spania, konsert i Ukraina, konsert på Svalbard...

oslo: Mange fine premier - de fleste i form av spilleoppdrag - ventet de tolv utøverne som deltok på prisvinnerkonserten:

- **Trio Patetico:** 50.000 kroner som Årets musiker. Konsert under Kammermusikkfestivalen i Trondheim, konsert i Helsingfors (Finland), Ad astra-konsert (Drøbak)
- **Erik Haug Stømner:** solistoppdrag med The National Symphony Orchestra of Ukraine, konsert under Nordlysfestivalen (Tromsø), konsert ved Høgskolen i Oslo
- **Håvard Salvesen Njølstad:** Konsert under Solfesten (Svalbard), konsert på Café de Concert (Oslo), EMCY-prisen (inkludert grafisk bilde)
- **Trond Sagbakken:** Konsert i Nederland, konsert under Nordlysfestivalen (Tromsø), konsert i Støren kulturhus (Sør-Trøndelag)
- **Duo Celliano:** Konsert under Den europeiske ungdomsmusikkfestivalen 2012 i Italia, konsert under Ung klassisk-festivalen (Arendal), konsert på Universitetet i Oslo
- **Kristin Hammerseth:** Konsert med Oslo Symfoniorkester, turné i Spania
- **Sofa trio:** Konsert på kammermusikkfestival i Valletta (Malta), opptreden under UKM-festivalen (Trondheim)
- **Håkon & Martin:** Konsert med Kongelig Norske Marines Musikkorps i Horten, deltakelse på UKM-festivalen (Trondheim)
- **Olga Jørgensen:** Turné i Spania, konsert med Universitetets Symfoniorkester (Oslo), Ad astra-konsert (Drøbak)
- **Mikkel Brekke Krossli:** 5.000 kr og spilleoppdrag fra Oslo Musikk lærerforening, konsert under Ung klassisk-festivalen (Arendal), Ad astra-konsert (Drøbak)
- **Xixi Marlene Karlstrøm:** Opptreden ved Valdres Sommersymfoni, opptreden ved Stavanger Youth Chamber Music Festival, opptreden ved Nordlands Musikkfestuke (Bodø)
- **Sigvald Ulstein Fersum:** Konsert med Forsvarets musikkorps Nord-Norge, opptreden under UKM-festivalen (Trondheim)

Nyttig kartlegging

trondheim: I Norsk kulturskoleråd tar en de såkalte nye kulturskolefagenes utfordringer på alvor. I november ble Nasjonalt fagforum for fagene dans, teater og visuell kunst arrangert. Og i forkant ble det gjort en omfattende kartlegging av tilbudet innen disse fagene.

276 kulturskoler ga sine svar i undersøkelsen, hvilket er 72 prosent av landets kulturskoler. Et rimelig godt statistisk grunnlag for å vurdere tilstanden innen disse nye fagene, hva gjelder organisering, lokalisering og faglig innhold. Mye av det som kom fram stemmer med hva Norsk kulturskoleråds fagseksjon lenge har trodd, men nå har en altså fått et faktagrunnlag som støtter opp under det som til nå har vært antakelser.

Ensomme pedagoger

Norsk kulturskoleråds fagkoordinator for visuelle kunsthøgskole; Fabiola Charry, finner ingenting oppsiktsvekkende ved kartleggingen, men anser den som viktig dokumentasjon.

– Vi får bekreftet at pedagogene innen disse fagene jevnt over har god og relevant utdanning. Likeså at de dessverre ofte arbeider alene; de fleste skoler som har svart har bare én lærer innen disse fagene. Jeg tror den visuelle kunstfag-pedagogen er den mest ensomme,

fordi danse- og teaterpedagogen oftere får samarbeide med andre pedagoger om forestillinger, sier Fabiola Charry.

Hun finner det også nedslående at så få kulturskoler har egne, spesialrom for undervisning innen disse fagene. – Innen visuell kunst må sågar 22 prosent av pedagogene undervise «hjemme» i egne atelier, sier Charry. Hun lover at kartleggingen vil bli brukt grundig når en nå skal trappe opp arbeid med regionalt nettverksarbeid innen de nye fagene.

Mangel på lærere og lokaler

Prosjektmedarbeider Siri Singsaas har vært den hos Norsk kulturskoleråd som har gått dypest i kartleggingen av dansefaget. Hun ser at det innen dans er mange av de samme utfordringene som innen teater og visuell kunst.

– Å skaffe kvalifiserte lærerkrefter og egnede lokaler er utfordringer som går igjen innen dans. Spesielt ved de mindre kulturskolene er det vanskelig å finne pedagoger. Kartlegginga viser ellers at det mange steder er private dansestudioer som ivaretar danseopplæringa. Jazzdans, hip hop, klassisk ballett, moderne dans og barnedans er hva det undervises mest i. Og så merker vi oss at mange skoler faktisk har egne guttedanstilbud, sier Singsaas.

Teater øker ikke

Teater er det av disse tre nye fagene som færrest skoler har tilbud i. 54 prosent av de som har svart på undersøkelsen har teater på timeplanen.

Likeså er det her det er færrest pedagoger med relevant utdanning og færrest kulturskoler med egne spesiallokaler for faget. Norsk kulturskoleråds fagkoordinator på området; Hilde Roald Bern, finner det litt nedslående at ikke flere skoler har teatertilbud.

– Vi gjorde en mindre undersøkelse for sju år siden, og det ser ut som det i dag er litt færre skoler med teaterfagtilbud, sier Bern. Hun ser at det er de samme utfordringene innen teater som innen dans og visuell kunst: – Lærerressurser mangler, de økonomiske rammene er trange. Det skorter på lagerplass og de fleste typer utstyr.

Veien videre

Kartleggingen ble presentert på Nasjonalt fagforum som ble arrangert i Bergen 10. november. Nasjonalt fagforum fokuserte både det som er felles for disse tre fagområdene i kulturskolen samt fagenes egenart og deres utfordringer. Nasjonalt fagforum var lagt til dagen før Kunstpedagogisk konferanse i samme by. Også det en viktig konferansearena for fagene teater, dans og visuelle kunsthøgskole.

Fagforumet inneholdt fellesforedrag og arbeid i faggrupper, temainnlegg, nettverksarbeid, erfaringsutveksling og relevant og oppdatert informasjon for de involverte fagområdene. I forkant av arrangementet var det etablert nasjonale ressursgrupper for de tre fagene. Disse gruppene skal gjennom faglige ideer og innspill bidra til videre utvikling av de aktuelle fagene.

Kartlegging og fagforum er gjennomført, hva nå? Norsk kulturskoleråd arbeider i disse dager med det som skal bli fortsettelsen. Nye fagforum, både nasjonalt og regionalt, kan bli aktuelt.

tekst og foto: egil hofslia

ensomme: Mange lærere innen dans, teater og visuell kunst arbeider alene. Da er det viktig å få inspirasjon og påfyll gjennom faglige kurs.

Arti' på kurs - arti' på nett

trondheim: Denne høsten svinger det mer enn noensinne rundt sangkurs-konseptet Kor Arti'. For parallelt med at kursturneen Kor Arti' volum 15 har besøkt 15 byer, er også den digitale avleggeren av Kor Arti' presentert grundig – og til stor begeistring.

Kor Arti' Digital, som Norsk kulturskoleråd og Music Delta står bak, er litt forsinka oppe og går, men fra 1. januar 2012 skal dette unike konseptet være tilgjengelig på internett. Via skolenes egen læringsplattform tilbys da et rikt sangutvalg fra Kor Arti'-serien i digital utgave. Elever, lærere og foreldre kan da logge seg på å få tilgang til tekster, notasjon og lyd fra Kor Arti'-repertoaret.

Der vil en finne pedagogiske opplegg knyttet til det tekstmessige i sangene. Det vil også være mulig å skru opp og ned melodistemme med en egen volumfader. Akkompagnementet har også eget volum slik at en kan velge å høre bare komp, melodi eller begge deler - brukeren bestemmer selv sin egen lydmiiks.

Flere av de mindre kjente sangene er nå innspilt med sang som vil være til god hjelp under innøvingen. Mer om dette finner du på www.korarti.no.

Jubileumsferd

Kor Arti' Digital er blitt presentert grundig i mange fora i høst, selvsagt også på de 18 Kor Arti'-kursene som er holdt av

pop cd: Kor Arti' volum 15 vekker minst like stor begeistring som sine 14. forgjengere hos sangglade pedagoger.

de to teamene Norsk kulturskoleråd har hatt ute på veien med «jubileumsproduktet»; Kor Arti' volum 15. Med seg har de som alltid hatt nye sanger, på ny cd og i nytt hefte.

17 låter denne gangen, utvalgt og tilrettelagt av Ingrid Almås, Ragnhild Skille og Bård Hestnes. Sistnevnte er også produsent for cd-en, mens Morten Huuse tradisjonen tro har gjort en omfattende jobb som både arrangør og musikere (tangenter, trekkspill, programmering). Også Kåre Kolve (saksofon og fløyte) og Andreas Aase (strenginstrument) bidrar musikalsk. Miksen er gjort av Hestnes og Huuse.

Ute på veien besto de to Kor Arti'-teamene - som i fjor - av følgende:

- Ingrid Almås, Bård Hestnes, Bjørn Sigurd Skjelbred, Morten Huuse
- Ragnhild Skille, Kai Lennert Johansen, Marianne Tovsrud Knutsen, Tor Egil Skaar

Disney-potpurri og vidt spenn

– Målet er at både Kor Arti'-veteraner og kursdebutanter skal finne

kursene våre interessante, motiverende og inspirerende, sier Almås, Skille og Hestnes, som alle er ansatt i Norsk kulturskoleråds fagseksjon.

De forsøker å sette sammen en blanding av sanger som tar hensyn til at det i målgruppa fins både store og små, at det skal være ulike tema og sjangre. – Vi ønsker å ha med sanger som tilhører kulturarven vår, samtidig som vi smeller til med det nyeste nye, sier trioen.

Blant de 17 sangene fins et spesielt Disney-potpurri, med kjente sanger fra Disneys filmverden. Videre Erik Byes "Vår beste dag" som ble en hit i Marit Larsens versjon sist vinter, og Jarle Bernhofts «Stay with me». Og ellers fins klassikere levert av låtskrivere som Bob Dylan, Torstein Flakne, Burt Bacharach, Alf Prøysen og Terje Formoe.

For dere som ikke fikk med dere høsten Kor Arti'-kurs er det nå mulig å kjøpe undervisningsmaterialet (cd og hefte). Det gjør du enklest på www.kulturskoleradet.no.

tekst: egil hofslis

Drømmefangeren

oslo: Hun har mottatt en rekke prestisjetunge priser i inn- og utland. Nå skal hun sitte i den andre enden. Tine Thing Helseth er juryleder for Drømmestipendet 2012.

[Merk: Dette er et utdrag av et større intervju med Tine Thing Helseth. Hele intervjuet fins på www.drommestipendet.no]

– Først må jeg si at Drømmestipendet er en fantastisk ordning. Jeg liker det faktum at det ikke er en rendyrket talentkonkurranse, men at det også legges vekt på de unge kulturutøvernes drømmer. Ikke alle er så heldige å ha dyktige støttespillere rundt seg som gir dem selvtillit og tro på at de faktisk kan lykkes. I så måte er Drømmestipendet kjempeviktig.

– For utøverne er stipendet en flott bekreftelse på at det en holder på med er riktig, og at den store drømmen faktisk er oppnåelig. Det blir veldig spennende å få innblikk i folks drømmer. En ting er

å ha drømmer, noe helt annet er å våge «å si det høyt» foran en jury. Jeg håper det kommer inn mange spennende søknader, sier Tine Thing Helseth.

Hun har spilt trompet siden hun var sju, og har hatt et veldig rikt liv på grunn av sin kulturutøvelse. Mange høydepunkt fins. Som at hun i 2004 fikk Det nasjonale drømmestipendet. Året etter ble hun kåret til Årets musiker i Ungdommens Musikkmeesterskap. Cd-debuten kom med albumet «Trumpet Concertos» i 2007. Siden har hun turnert nærmest på heltid. Med 250 reisedøgn i året og verden som arbeidsplass.

– Jeg har aldri vært inne på tanken på at jeg skulle drive med noe annet, og på mange måter føles det som om yrket har valgt meg og ikke omvendt. Som barn vet man ikke hva som skal til for å lykkes, men jeg har hele tiden vært målrettet og hatt dyktige folk rundt meg, sier Tine.

Meningers mot

24-åringen har et stort engasjement og sterke meninger. Også om musikk-/kulturundervisninga i den norske grunnskolen:

– De kreative fagene må prioriteres mer. Både kvaliteten på lærerne og innholdet i undervisningen har stort forbedringspotensial. Det finnes selvsagt en god del musikk lærere som gjør en fantastisk jobb, men veldig mange lærere sier selv at de ikke har det faglig grunnlaget som kreves for å undervise i musikk.

– Viktigheten og betydningen musikk, drama, kunst og kulturundervisning har på barn, er kraftig undervurdert. Undersøkelser viser at det å drive med kreative fag også setter i gang andre, gode prosesser. Kulturskolen som skoleslag er derfor alfa og omega, sier Tine.

Forbilderollen

Mange barn og unge som driver med klassisk musikk har Tine Thing Helseth som stort forbilde. – Jeg har fortsatt litt problemer med å se meg selv som forbilde. Men det er en rolle jeg er svært bevisst og tar på alvor. Det er mange måter å være en ener på, og for meg har det alltid vært viktig å støtte opp under unge musikere. Det er morsomt og ikke minst veldig inspirerende både for de unge og meg selv, sier juryleder Tine Thing Helseth.

begeistret juryleder: – For utøverne er Drømmestipendet en flott bekreftelse på at det en holder på med er riktig, sier Tine Thing Helseth.

tekst: hege arstad
foto: tinethinghelseth.com

Flere nominasjoner i hver kommune

oslo: Jurylederen er ny hvert år, men i 2012 er det mer som endrer seg med Drømmestipendet. Flere ungdommer kan nomineres, og så kommer Drømmetreffet.

Det er Norsk kulturskoleråd og Norsk Tipping som i 2012 for niende gang utdeler Drømmestipendet til norske kulturutøvere under 20 år. 100 hundre stipend á 10.000 kroner skal utdeles til ungdommen som har en kulturell drøm.

Seks nominasjoner og Drømmetreffet

Den største endringen er at kommunene nå har muligheten til å nominere seks kandidater, mot tidligere bare én. Og det er fullt mulig at flere i samme kommune kan få drømmestipend. Det kan nomineres i følgende kategorier: Dans, musikk, skapende skrijving, teater, visuell kunst og annet.

En annen nyhet er Drømmetreffet. Her skal Norsk kulturskoleråds fylkesavdelinger og regioner nominere 19 (en fra hvert fylke) av neste års drømmestipendmottakere som så igjen vil bli vurdert av en ny jury. Av disse vil trolig tre bli plukket ut til deltakelse på Drømmetreffet, som skal arrangeres i forbindelse med Norsk kulturskoleråds landsmøte i Hamar i oktober 2012. Inntil

fikk i år: Lina Taule Fjørtoft fra Bergen og Vegard Hauknes Hasfjord fra Malvik er to av årets drømmestipendmottakere. I 2012 skal hundre nye stipend deles ut.

videre er øvrige detaljer rundt Drømmetreffet «hemmeligstemplet», men Drømmestipendets prosjektleder; Lars Emil Johannessen, lover de heldige utvalgte «en stor opplevelse».

– Tidens drømmestipendår

Med disse nyhetene og noen til som forbedringer av det som i mange år har vært en suksessoppskrift, er det yr forventning i stipendutdelernes leire, hos både Norsk Tipping og Norsk kulturskoleråd.

– For Norsk kulturskoleråd er Drømmestipendet et verdifullt redskap for å synliggjøre den enkelte kulturskole i egen kommune. Likeså ser vi at Drømmestipendet bidrar til at barn og unge som er engasjert i utøvende kulturaktiviteter blir synlige på en positiv måte i samfunnet, sier direktør Inger Anne Westby i Norsk kulturskoleråd.

– Norsk Tipping er glade for å fortsette det gode samarbeidet med Norsk kulturskoleråd. Det er en av de beste avtalene vi har for å synliggjøre Norsk Tippings kulturengasjement. Vi gleder oss til å skape 100 nye drømmestipendvinnere neste år, og håper at dette blir tidens beste drømmestipendår, sier kommunikasjonssjef Magne Vikøren i Norsk Tipping.

tekst og foto: egil hofslı

Tine Thing Helseth

- Alder: 24
- Utdanning: Bachelor, konservatorieavdelingen ved Barratt Due musikk-institutt. Tar nå master ved Norges musikkhøgskole
- Yrke: Trompetist
- Aktuell fordi: Juryleder for Drømmestipendet 2012

:fakta

Drømmestipendet

- Samarbeid mellom Norsk kulturskoleråd og Norsk Tipping
- Ble utdelt første gang i 2004
- 100 stipend á 10.000 kroner - totalt utdeles én million kroner
- Utdeles til kulturutøvere under 20 år
- Enkelt personer og grupper kan nomineres
- Alle landets kommuner kan nominere inntil seks personer eller grupper i følgende kategorier: dans, musikk, skapende skrijving, teater, visuell kunst, annet

:fakta

Forbereder mastergradsstudium i kulturledelse

oslo: Styret ved Norges musikkhøgskole har sagt ja til at det startes arbeid med å utvikle et erfaringsbasert mastergradsstudium i kulturledelse. Norsk kulturskoleråd har vært en pådriver for å få til et slikt studium ved NMH.

Musikkhøgskolens styre tar stilling til opprettelse av et slikt studium når det foreligger et konkret og gjennomarbeidet forslag, herunder en oversikt over de økonomiske sidene av forslaget.

Det har vært ført samtaler med ulike aktører, blant annet Norsk kulturskoleråd og Kunsthøgskolen i Oslo, om å opprette et mastergradsstudium i kulturledelse. Tanken er at et slikt studium skal være:

- Et ledelsesstudium for kandidater som har en utøvende eller skapende kunstutdanning som grunnlag, i motsetning til andre kulturledelsesutdanninger som ikke krever spesiell kunst- eller kulturfaglig kompetanse som grunnlag. Det vil altså være et studietilbud for kandidater fra NMH, Kunsthøgskolen i Oslo og liknende utdanningsinstitusjoner i Norge eller i utlandet.
- Et såkalt erfaringsbasert mastergradsstudium på 90 studiepoeng

(tilsvarende halvannet års studietid), som innebærer at et opptakskrav er minimum to års relevant yrkespraksis (fra kulturledelse). Det er aktuelt å organisere studiet som et deltidsstudium over tre år, slik at studiet kan gjennomføres mens studentene er i jobb.

I utviklingsprosessen vil det blant annet måtte avklares om et slikt tilbud er aktuelt som et rent NMH-tilbud eller et tilbud som kan gis i samarbeid med andre utdanningsinstitusjoner. Det forutsettes at styret på et senere tidspunkt tar endelig stilling til opprettelse av et slikt studietilbud.

Som del av arbeidet med å utvikle mastergradstudiet vil rådgiverne Åse Karin Hjelen og Christian Vinje ved NMHs studieseksjon - sammen med Norsk kulturskoleråd - utarbeide et 30 poengs studieemne i Gehørbasert ledelse, som er Norsk kulturskoleråds eget lederprogram for kulturskoleledere. Dette kan bli

nytt studium: Et erfaringsbasert mastergradsstudium i kulturledelse er under planlegging ved Norges musikkhøgskole.

et studietilbud ved NMH høsten 2012, og masteren kan være «på banen» høsten 2013.

tekst og foto: egil hofslis

Ny bok: Om øving som fag

oslo: Å lære å spille eller synge krever øving. Ei ny lærebok forfattet av Harald Jørgensen presenterer øving som et fag som må inngå i all sang- og instrumentalundervisning.

«Undervisning i øving» heter boka Jørgensen utgir på Norsk Musikforlag.

I følge forlaget er boka rettet mot alle som underviser elever fra begynnere og oppover. Den fokuserer hvordan faget øving kan undervises, og hva det inneholder av tema som er viktige og felles for alle øvere.

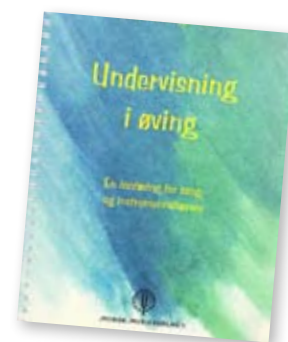
basert på utøveres erfaring og på forskning om øving.

De tre prosessene planlegging, gjennomføring og evaluering av øving er sentrale, med beskrivelser av øvestrategier for tema.

Framstillingen er

Harald Jørgensen (**bildet**) er professor emeritus ved Norges musikkhøgskole. Han har undervist i musikkpedagogikk og musikkpsykologi, og blant annet utgitt bøker om musikalitet og musikkopplevelse. Han har også bidratt i den internasjonale forskningen om øving, og publisert på flere språk.

tekst og foto: egil Hofslis

Kalender'n for 2012 er klar

trondheim: For ellevte gang har norske kulturskoleelever og Norsk kulturskoleråd produsert en anvendelig «kunststilling» som får plass i mange hjem og kontor. Kulturskolekalenderen 2012 er å få kjøpt.

Den nasjonale Kulturskolekalenderen 2012 er ferdig juryert og produsert, og på markedet tidsnok til å bli en fin julegave til så vel kulturskolevenner som til kjente som kanskje ennå ikke kjenner skoleslaget så godt.

Juryen har igjen hatt en krevende, men også spennende og givende jobb å gjøre, med å plukke ut arbeidene som til sammen utgjør den «kunststillingen» kalenderen som helhet utgjør. Elever ved over 60 kulturskoler hadde sendt inn arbeider til vurdering.

Fagkoordinator for visuelle kunsthøgskolen i Norsk kulturskoleråd, Fabiola Charry, er igjen imponert over kvaliteten på de innsendte bidragene. Hun har stått for juryeringen sammen med Siri Singaas, som også arbeider i Norsk kulturskoleråd, som prosjektmedarbeider innen blant annet visuelle kunsthøgskolen.

Takker både elever og lærere

– Jeg ønsker å takke alle som bidro med flotte arbeider av høy kvalitet for innsatsen. Takk også til de mange som leverte gode forslag, men som det dessverre ikke ble plass til denne gangen. Håper

kalenderkunst: Omslaget til Kulturskolekalenderen 2012.

dere forsøker til neste år, sier Fabiola Charry, som også vil rette en stor takk til elevenes pedagoger:

– En ekstra takk til de mange pedagogene som har gjort en flott jobb med å sende oss dokumentasjon av arbeidene, og dermed spart oss for veldig mye arbeid med fotografering og tilbakesending av disse, sier Charry.

Fin profilering

Hun mener kalenderen er et særdeles godt uttrykk for det engasjement en finner i mange kulturskoler i arbeidet med de visuelle kunsthøgskolen, og at kalenderen speiler både bredden og kvaliteten i arbeidet.

– Dette er en flott julegave til alle du kjenner, både venner og slekt, og andre bekjentskaper som kan ha glede og nytte av å ha en kalender som påminner dem om alt det flotte som skjer ved kulturskolen også på deres eget sted i landet, sier Charry.

Slik skaffer du deg kalenderen

Alle som har fått sitt bidrag med i kalenderen får et gratis eksemplar. For oss andre koster den nye kulturskolekalenderen 150 kroner. Bestiller du 15 eller flere blir prisen 130 kroner per stykk.

To bestillingsmetoder fins:

- E-post: post@kulturskoleradet.no
- Telefon: 73 56 20 00

tekst: egil hofslø

På kurs i musikkproduksjon

trondheim: I høst har Norsk kulturskoleråd tilbudt dagskurs i musikkproduksjon i fem byer: Tromsø, Trondheim, Oslo, Bergen og Stavanger. Kursholder har vært Håkon Kvidal (t.v. på bildet). Kurset ga deltakerne en gjennomgang av produksjonsprosessens ulike faser med praktiske eksempler. Bildet er fra kurset i Trondheim.

foto: egil hofslø

Samarbeid mellom to gode naboer

dans over grenser: Fra avslutningsforestilling for Polardans med norske og russiske dansere.

tromsø: I 1993 ble det første gang undertegnet en samarbeidsavtale mellom Arkhangelsk School of Arts no. 1 og Tromsø Musikksskole. I august var det på tide med en fornyelse mellom to gode «naboer» i nord.

Gjennom 18 år har de to skolene hatt et nært og givende samarbeid. Men begge skolene har skiftet navn og avtalen trengte en ny gjennomgang. Derfor ble det 12. august i år undertegnet en ny avtale. Nå mellom Tromsø kulturskole og Arkhangelsk Music School No.1 of Barents region. Dette skjedde i Tromsø under Tromsø kulturskoles to sommerskoler «Polardans» og «Kirsten Sand-kurs».

Intensjonen med avtalene er å fortsette og å videreutvikle det arbeidet som allerede har eksistert i mange år. Gjennom utveksling av elever og lærere utvikles både kunnskapen om hverandres metoder i undervisning og det sosiale nettverket mellom de to land.

Utveksling og utvikling

Avtalen innebærer at de to skolene ønsker å samarbeide om følgende:

- Utveksling av musikk og metodisk materiale
- Utveksling av informasjon om egen kulturelle aktivitet i henholdsvis Arkhangelsk og Tromsø
- Utveksling av elever og lærere for bedre forståelse av hverandres metodikk og undervisningsmåter
- Igangsetting av en prosess for å utvikle felles arrangement som konkurranser, festivaler, seminarer og forestillinger

Selv om norsk og russisk er svært ulike språk klarer elevene, ved hjelp av litt engelsk og ikke minst en enkel form for tegnspråk, å bli kjent med hverandre. Det fins sågar elever fra Tromsø, som etter å ha deltatt på utveksling i Arkhangelsk, har valgt russisk som B-språk på ungdomsskolen. Dette som en direkte følge av den kontakten de har opparbeidet seg.

Kulturskolens sommerskoler

I august var det altså en ny utgave av Tromsø kulturskoles sommerskoler; «Polardans» og «Kirsten Sand-kurs». Til sammen deltok cirka 200 stryker- og danseelever samt lærere. Sommerskolene avvikles hvert år i lokalene til Tromsø kulturskole der elevene spiller og danser, spiser og overnatter. Full rulle fra morgen til kveld i seks dager, og mange ømme føtter og fingre i slutten av uka.

I år kom deltakerne fra Arkhangelsk og Oslo samt hele Nord-Norge.

tekst: ulla hansen

foto: sally parkinson og øyvind nilsen

inngikk avtale: Direktør Veronika Yanichuk ved Arkhangelsk Music School No.1 of Barents region og rektor Pål Johnsen ved Tromsø kulturskole.

Undring og utvikling

røros: Spredningskonferansen KOM! Undring 2011 satte fokus på kultur for de aller minste. Konferansen rommet både debatt og undring, og kanskje leder den oss nærmere en kulturell barnehagesekk.

Grunnskolen har sin kulturelle skolesekk som har stor betydning for unge skoleelever. Men de enda yngre ungene, de på barnehagestadiet, har ennå ikke en slik etablert ordning som sørger for at ungene der får de samme kvalitetsmøtene med kunst og kultur. Det var her KOM! Undring var ment å ha en misjon.

Trespenn sto bak

Norsk kulturskoleråd, Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen (KKS) og Rikskonsertene sto som arrangører av konferansen på Røros i slutten av oktober. Konferansen var lagt i forlengelsen av siste nettverkssamling i prosjektet KOM! Barnehage som Norsk kulturskoleråd står bak.

KOM! Barnehage er i første omgang et treårig pilotprosjekt i trøndelagsfylkene, og ment som et verktøy for kulturskoler til å utvikle seg til gode ressursentra for de som skal arbeide med barn under skolepliktig alder, både i barnehager og kommunale kulturskoler.

Til spredningskonferansen var det invitert sentrale personer fra institusjoner som allerede arbeider målbevisst og godt med å løfte fram kunstfaglig arbeid i barnehage, kulturskole og kommunen for øvrig. For at andre skulle få høre og lære av deres erfaringer.

Debatt à la Skavlan

Det ble også gjennomført en debatt à la Skavlan, ledet av Arild Hoksnes, der sentrale aktører fra ulike instanser både ble intervjuet og deretter deltok i debatten under tittelen «Har du sett barnehagesekken? Nor er det vår tur?». Her deltok Kirsti Saxi fra KKS, Astrid Holen fra ABM-utvikling / Den kulturelle skolesekken, Scott Rogers fra Rikskonsertene, Grete Evjen fra Bergen kulturskole / Den kulturelle bæremsen og Berit Konstad Graftås fra Norsk kulturskoleråd Hedmark.

debattanter: Grete Evjen (f.v.), Scott Roger (delvis skjult), Arild Hoksnes (debattleder), Berit Konstad Graftås, Kirsti Saxi og Astrid Holen.

– Debatten var god og saklig, og dokumenterte vel at selv om vi er enige i målsettinger, er det ulike meninger om hvilke metoder som skal benyttes for å nå målet, sier prosjektleder Ragnhild Skille fra Norsk kulturskoleråd.

Så gjenstår det å se hva kommer etter KOM! Barnehage og KOM! Undring.

Norsk kulturskoleråd vil iallfall se på hvordan pilotprosjektet kan føres videre, og det er heller ikke umulig at de tre aktørene bak spredningskonferansen kan samarbeide om noe liknende i framtida også.

tekst: egil hofsli
foto: irene rundgreen

for de minste: Fra Ingrid Oberborbechs kurs «Musiske aktiviteter for de minste».

Kammersuksess

oslo: Over 270 kulturskoleelever, -lærere og -foreldre nøt Det Norske Kammerorkester og Leif Ove Andsnes på deres åpne prøve og konsert 4. november.

Det Norske Kammerorkester har siden høsten 2010 hatt et langsiktig samarbeid med Norsk Kulturskoleråd region øst. Dette innebærer at alle kulturskoler i Akershus, Oslo og Østfold får tilbud om et eget opplegg som innbefatter to årlige konserter med forberedende materiell, besøk av musikere fra Det Norske Kammerorkester og aktiviteter knyttet til selve konserten.

Forrige sesong fikk kulturskoleelever tilbud om to konserter og mesterklasser, og nå var det selveste Leif Ove Andsnes som kom for å spille for og snakke med kulturskoleelevene.

Kammerorkesterets tilbud er blitt svært populært: Nærmere 300 elever og lærere samt noen foreldre fra kulturskolene i Asker, Frogn, Moss, Oslo, Bærum, Oppegård, Nes, Horten og Vestby fikk blant annet høre om Andsnes første konsert i Aulaen som niåring, og de fikk spørre ham om alt fra alvorlige spørsmål som «hvor mye øvde du som barn» til de mer muntre som «er du romantisk?».

inspirerende møte: Å møte Leif Ove Andsnes var inspirerende og lærerikt for kulturskoleelevene på første rad.

Kammerorkesterets neste samarbeid med Norsk kulturskoleråd region øst er i forbindelse med konserten 6. mars 2012, og da er det jazzmusikeren og komponisten Bugge Wesseltoft som står på plakaten. Mange av elevene som har

vært med i prosjektet så langt har også ønsket seg dit, så her kan det bli trangt om plassen.

tekst: morten hagevik
foto: torkel øien

Fikk spille med stjerner

skien: Elever fra Skien kulturskole fikk en unik opplevelse i forbindelse med Rikskonsertenes skoleturné i Skien med rapperen Timbuktu og funkrockbandet Damn fra Sverige.

Utgangspunktet var at ungdomsskoleelever på blåseinstrumenter fikk tilbud om to verkstedkurs i forkant av denne turneen, sammen med blåsere fra Damn.

Da turneen kom til Ibsenhuset fikk elevene være med på to låter på to fullsatte skolekonserter. Og siden de var så dyktige ble de like godt invitert med av

Timbuktu og Damn til å spille med dem på kveldskonserteren.

– Dette ga fem blåsere fra Skien minner for livet og mye inspirasjon til videre arbeid med musikken! Timbuktu og Damn ga elevene flotte musikalske opplevelser og mye lærdom samtidig som de tok seg av ungdommene våre på en fenomenal måte, sier musikk lærer Birgitte Grong ved Skien kulturskole.

De fem heldige - og dyktige - blåserelevne var Håkon Kvålo, Mette Dahl Hanssen, Magnus Lie, Daniel Søviknes Andersen og William Skramsett.

sammen med proffer: Kulturskoleelever fra Skien i drivende samspill med rapperen Timbuktu (med ryggen til) og bandet Damn.
foto: privat

tekst: egil hofsl

Den «norske» kulturskulen

Eg er vorte pensjonist, og ei interessant arbeidstid er over. Etertanken kjem jo alltid, men sjå deg aldri tilbake, for det er framtida som gjeld no. Likevel er det jo slik at erfaringane gjev oss lærdom og eit perspektiv på korleis framtida bør vera.

Kulturskulen er eit ungt skuleslag med mange kampar bak seg for å overleva. Mykje av ressursane til dyktige leiarar har gått med til politiske overtvingingar om kor viktig kulturskulen er. Det å overtida resten av samfunnet om å yta pengar for at 1-3 av 10 skal få sjanse til å utvikla interessa og talentet sitt for dei estetiske kreftene i seg, har jo vore særst mykje i sentrum.

“Kanskje det sentralt skal tilførast midlar til fornorskinga i kulturskulen?

(Roald Berg-Nilsen)

Det å få lovfesta at dette skuleslaget skal eksistera er Noreg kjent for. Eg var nyleg i Irland og merka at dei har ein veg å gå for å få til det same som her i landet organisatorisk. Innholdsmessig var det derimot imponerande kor viktig den irske musikken synes å verta teke vare på.

Det verkar på meg som kulturskulane har funne eit godt fotfeste i dei fleste kommunane. Men kampen om økonomien ser aldri ut til å ta slutt. Vi får nok finna oss i at overtvinginga av kor viktig kulturskulen er ligg der pengane vert løyvde; i kommunen. Gode stimulansemidlar som kjem er sjølv sagt og særst viktig for å kunne gjennomføra prosjekt og fornying av innhaldet i kulturskulen.

To prosjekt ligg meg på hjartet:

- Mykje meir energi i samarbeid med grunnskulen
- Sterkare profil av det norske i kulturskulen

For å starta med grunnskulen: Opp-læringslova seier at dei føresette har ansvaret for barnet si opplæring. Dersom dei tillet at barnet kan gå ut av vanleg grunnskuletid for å spela, så er det deira ansvar. Grunnskulen må då innordne seg og visa at den kan hjelpa eleven med sin tilpassa opplæring i kulturskulen Osterøy kulturskule har hatt denne ordninga i mange år. Berre så synd at dette er vorte så dyrt her i kommunen.

Dette krev eit særst godt samarbeid med grunnskulen, og det fører til at elevar som går i kulturskulen vert flittig brukt til opptreden i grunnskulen.

No kjem då utfordringane til kulturskulane i heile landet: Er dei viljuge til å ta denne innfallsvinkelen til samarbeid med grunnskulen, få inn nye haldningar til faget i grunnskolen samd få grunnskulerektorar og lærarar til å forstå at dei er ein servicebedrift ovafor sine elevar og ikkje ein formyndar? Det krev entusiasme og overtvinging, og det er viktig at dei føresette er med på laget. Det viktigaste er at det ikkje kjem til konfrontasjonar, der t.d. ungdomsskolen seier at dei ikkje kan setja karakter på ein elev fordi vedkomande er ute av klassen for å spela i kulturskulen.

Den neste utfordringa den «norske» kulturskulen står ovafor er om den kan verta ein skule med ein norsk profil. Er det mogeleg å satsa meir bevisst på det norske, slik at kulturskulen vert ei solid bærebjelke i å ivareta den norske «arven»?

Sats på transkripsjonar av gode trekkspellåter, hardingfelerepertoar, stev, klassiske perler, poplåtar med norsk tekst, «husker du»-melodiar, Alf Prøysen og andre sine viser. Kort sagt: Rett fokusset mot dei nære ting, og ikkje gløym dei norske songbøkene.

Arranger norske viser om til jazzlåter, oversett utanlandske tekster til norsk

grunnskulesatsing: Det trengst mykje meir energi i samarbeidet med grunnskulen, meiner kronikør Roald Berg-Nilsen. I Molde har ein og tenkt i de banar. **foto: camilla engås**

(nynorsk). Dette er ikkje, som mange kanskje trur ein nostalgisk line, det er faktisk ei fornying av det norske. Vi kan vere stolte av det norske utan å verta sjåvinistisk. Tv bør satsa på «Idol» med berre norske innslag, så får vi sjå om det kan koma ei ny giv. Tross alt er kulturskulen norsk og ikkje eit underbruk av England eller USA.

Skal det då ikkje vera engelsk, seier du? Ja, det kunne jo vere ein morsom debatt, men demp det engelske ned som ein vanleg opplæringsform. Lat det koma som krydder, ikkje som den dominerande hovudretten. Kanskje det sentralt skal tilførast midlar til fornorskinga i kulturskulen?

kronikør: roald berg-nilsen
tidligere rektor ved Osterøy kulturskule

Johan Svendsen

:Klar med humorbok nummer fire

trondheim: Etter at han mista synet i 2005 bega Norsk kulturskoleråds eks-informasjonsleder Johan Svendsen (62) seg inn i humorens litterære verden for fullt. Han skapte furore som redaktør for blindehumorbok «Hvem faen slo av lyset?» i 2008. Nå kommer snart artigbok nummer fire; den har Svendsen fylt med muntre historier fra hele kloden.

1

Hvorfor ble det ei internasjonal humorbok denne gangen? – Ideen kom en morgen jeg lå og hørte på radio. En sørafrikaner og en iraner ble intervjuet om veldig alvorlige ting. Jeg begynte å tenke på alt det spennende vi i Norge etter hvert har fått fra såkalte eksotiske strøk; klær, matretter, musikk... Men hva med humor? Har de humor? Dermed hadde jeg et nytt bokprosjekt på gang.

2

Hvordan har du gått fram for å finne de drøyt 200 historiene som er med? – Jeg har innhenta historie både fra personer og fra internett. Jeg har hatt flere sykehus- og rehabiliteringsopphold det siste året, og møtt mange med utenlandsk bakgrunn der, noe som har gitt mange bidrag. Jeg har fått historier fra både kjendiser og bekjente.

3

Har du lært noe om humorforskjeller gjennom dette arbeidet? – Ja. Blant annet at humor kan uttrykkes ganske forskjellig. Mange steder i Afrika fins lite av den vitsetradisjonen vi i Norge har, der er humorhistoriene gjerne lange fabler, som minner om noveller. Ellers fins det diskriminerende humor under mange himmelstrøk, og noe jeg har kommet over er riktig ille. Men det sparer jeg leserne for.

4

Som blind redaktør behøves kanskje gode medarbeidere? – Helt klart. Sture Lian Olsen har bidratt med både tegne- og skrivehjelp. Arne Nordtømme har fotografert. Men ellers har jeg denne gangen ikke belasta familien min så mye med arbeid, jeg har gjort mer av jobben sjøl.

5

Og en smakebit har du kanskje å by på... – Vi kan jo ta en jeg har fått fra en tyrker: «Hva er likheten mellom Mullah Krekar og en mann som har satt fast snurrebassen sin i ei elektrisk kaffekvern? Begge er jævlig vanskelige å få ut...»

SISTE: Svendsens fjerde humorbok utkommer først til påska 2012.
Utgis av Schrøderforlaget.

tekst: egil hofsl
foto: arne nordtømme

Robotene kommer

alta: De begynte som elever ved Alta kulturskole. I dag vikarierer 18-åringene som trommelærere ved skolen hvor de selv lærte å spille trommer. Og på nyåret cd-debuterer de som Power to the Robots.

Det er drøyt to år siden Esben Thomassen Andersen og Bjarte Klevberg alias Eppet og Bjaar nærmest ved en tilfeldighet dannet Power to the Robots. Guttene skulle på øving med Kultbandet. Da ingen av de andre bandmedlemmene dukka opp, begynte de å leke seg med instrumentene som fantes i øvingslokalet.

– Jeg satte meg ved trommene, og Bjarte, som spilte perkusjon i Kultbandet, satte seg ved synthesizeren, et instrument han ikke kunne fordra. Før vi visste ordet av det hadde vi laget en låt, sier Esben Thomassen Andersen. Den «psykedeliske» jammingen ble begynnelsen på Power to the Robots.

Ambisiøse

At bandet hadde noe å fare med skjønte de for alvor da de mottok Aronnes-rockens musikkstipend i 2010. – Power to the Robots begynte som et tulleprosjekt med alias og masker. Stipendet ble et vendepunkt. Tidligere ble stipendet delt på minst to band. At vi stakk av med hele beløpet på 30.000 kroner, som første band noensinne, var stort. Det bidro til at vi hevet ambisjonsnivået betraktelig, sier Esben.

Alias og masker er beholdt. Det er en del av bandets image. Men Power to the Robots er ikke noe tulleprosjekt lenger. Bjarte har forlengst blitt venn med syntesisizeren, og robotguttene har fått seg et publikum med sin elektrobaserte rock. De har vunnet priser, mottatt stipend og utgitt ep. Etter at bandet mottok et stipend på 70.000 kroner fra FONØ Finnmark i januar, var det bare å booke studiotid igjen. De ferdigstiller nå sin første cd. Den slippes på nyåret.

Fra elever til lærere

Kulturskolen har vært viktig for duoen. – Kulturskolen har betydd kjempemye. Jeg hadde sannsynligvis ikke spilt trommer dersom det ikke hadde vært for kulturskolen. Mye av grunnen til at jeg er på det nivået jeg er i dag skyldes i stor

power to the robots: Eppet og Bjaar alias Esben Thomassen Andersen (t.v.) og Bjarte Klevberg.

foto: lisa pedersen / selma mikkelsen

grad undervisningen jeg har fått ved Alta kulturskole, sier Esben.

– Det er kult at vi nå vikarierer ved den samme skolen der vi selv lærte å spille. Som kulturskoleelev var jeg så heldig å få undervisning fra mange fantastiske lærere med ulik musikksmak. Det har bidratt til at jeg behersker mange sjangere, noe som kommer godt med når jeg underviser, sier Esben.

Forsterkninger

De to 18-åringene lager all musikk sjøl, men er ikke lenger en duo når de spiller live. Da bandet spilte på Norsk kulturskoleråds femte nettverkssamling i Kom i Fokus Finnmark i oktober, hadde de hentet inn forsterkninger i Thomas Johansen (bass/vokal) og Helge Moen (synth/vokal).

tekst: hege arstad

cd kommer: Bjarte og Esben sammen med produsent Kjell Rune Myrland. foto: knut andersen

Kultur**b**æreren

gàivuotna/kåfjord: Liv Rundberg (66) er Kåfjord kulturskole in persona. Men at hennes brennende engasjement for kultur nå blir hedret av kongen, det synes hun er litt ufortjent.

Det er tidlig fredag morgen den siste dagen i september. Kulturskolerektoren skal på jobb. Telefonen ringer. Det er fylkesmannen. Han spør etter Astrid Liv Kristine Mæsel Rundberg. Hun tenker: Hva er det her for noe? Ingen bruker hele navnet mitt. Fylkesmannen går rett på sak. Hennes engasjement for kulturlivet i Kåfjord skal hedres med Kongens fortjenstmedalje i sølv.

– Jeg visste ingenting og ble forskrekket. Deretter litt beskjemmet, og jeg tenkte at dette fortjener jeg ikke. Det er så mange som har gjort en stor innsats for kulturlivet i Kåfjord. Men jeg er veldig smigret, sier Liv. 66-åringen ler masse. Hun er kjent for å smile med hele ansiktet, og latteren sitter ekstremt løst.

Dragning mot nord

Som prestedatter flyttet Liv Rundberg mye som barn. Hun er født i Porsgrunn, men tre år gammel flyttet hun med familien til Herefoss i Aust-Agder. Der ble de i sju år før de vendte tilbake til Telemark, denne gang til Skotfoss. – Det var mye musikk hjemme, og jeg var rundt fem år da jeg lærte mine første orgelakkorder. En tid fikk jeg pianoundervisning hos en privatlærer i Kristiansand, men jeg lærte også mye av mine musikalske søsken.

Året er 1965, og Liv har bestemt seg. Hun har alltid hatt en draging mot nord. Til naturen der. Folket. Kulturen. – På den tiden kunne en få lærerjobb bare en hadde artium. Jeg fikk jobb ved en barne-skole i Trollvik. Der møtte jeg Øyvind som var nyutdannet lærer, og som ble min kjære.

Ett år senere gikk turen sørover igjen. Hun tar skolemusikk-lærereksamen ved Musikkonservatoriet i Oslo samt eksamen ved Statens gymnastikk-skole. – Idrett har alltid vært viktig i livet mitt. Jeg

spilte håndball og drev med fridrett hvor jeg også var innom landslaget. Idretten har gitt meg mye som jeg har hatt bruk for både som kulturarbeider og i jobben som kulturskolerektor. Det er noe med det å mobilisere når det virkelig gjelder, ha fullt fokus og gi alt.

Hekta på kor

Etter mer utdanning dro Liv til lærerjobb i Ørnes, hvor hun får anledning til å lede sitt første kor. – Jeg ble tvert bitt av korbasillen. Følelsen jeg fikk av å lede et kor, var helt fantastisk.

Familien Rundberg teller fire når tragedien inntreffer. De mister sitt andre barn i krybbedød, og drar til Kåfjord for å gravlegge barnet. – Etter begravelsen kommer presten og sier at han har et jobbtilbud som vil passet meg perfekt. Musikkarbeid med barn og unge samt organist i Kåfjord kirke. Vi tenkte at det kunne være fint med nye omgivelser og vi flyttet til Kåfjord igjen, sier Liv. For første gang under intervjuet er det et strøk av sorg over Livs stemme. Det er snart fire tiår siden, men tapet gjør fortsatt vondt.

Berikelse

Liv Rundberg er fortsatt organist i Kåfjord kirke. Men hun har rukket mye mer. Hun var med og startet Tonetreff, en årlig regional kulturhappening. Hun dirigerte Sol Ten Sing og gjorde sangglade kåfjordungdommer til tv-stjerner. 35 års virke i kulturskolen, hvorav de siste 20 som kulturskolerektor. Mye arbeid for urfolkfestivalen Riddu Riddu. Generasjonskoret Buolvvat. Listen er lang. Opplevelsene mange.

– Jeg elsker å jobbe med mennesker, og er så heldig at jeg bor på et sted med mange skapende krefter. Musikken lever i heimen, og det flerkulturelle samfunnet gir et spenn som utløser kreativitet.

Deler av befolkningen i Kåfjord er av samisk og kvensk avstamning. I 1992 ble kommunen innlemmet i forvaltningsområdet for samiske språk, noe som satte sterke følelser i sving. – Folk reagerte veldig forskjellig. Noen ønsket innlemmingen velkommen. Andre følte at de ble fratatt sin norske identitet. Mannen min har samiske aner, og barna våre identifiserer seg som sjøsamere. Å bidra til å heve statusen til den samiske og kvenske befolkningen, er noe jeg bevisst prøver gjennom både kulturskolen og kirken.

Ingen hindringer

Kåfjordingene holder Liv kjær, hun kalles så mangt: Liv, Mamma Kultur Kåfjord, Mor Tonetreff og Kulturskolen in persona. – Årene i kulturskolen har vært fantastiske. I 1997 ble vi kåret til landets beste kulturskole. Det var stort. Vi får mye ut av små ressurser og har klart å holde prisene nede, slik at kulturskolen lever opp til målsettingen om å være et tilbud for alle. – Den største utfordringen i dag er nedgangen i barnetallet. Det gjør det vanskeligere å få til store barnekor og korps.

I Liv Rundbergs univers finnes ingen hindringer. Utfordringer? Ja. Men de tar hun på strak arm. Mangler hun unge til barnekor, danner hun generasjonskor. Mangler hun midler til nytt flygel til kulturskolen, holder hun og elever over 90 konserter for tyske bussturister.

– Da jeg fikk vite at bussturistene skulle stoppe i Olderdalen gjennom hele sommeren, så jeg en kjempemulighet til å samle inn penger. Gode venner kokte kaffe og solgte lefser og kaker, og flere ungdommer var med og holdt konserter. I tillegg hadde mine egne barn en konsert i Tromsø, hvor de løftet frem Kåfjord og samlet inn 56.000 kroner.

Apropos egne barn; Liv Rundberg har oppfostret fem, og alle er utøvende musikere. Sønnene Håkon, Hogne, Halvard og Herman turnerer for tiden med bandet Violet Road, mens datteren Herborg bærer den samiske og kvenske arven videre i forestillingen «Kaffekopp og Salmebok».

Takker av

I august neste år fyller Liv Rundberg 67. Hun er klar for å slippe yngre krefter til. – Vi har svært dyktige lærere, og tidligere elever sier til stadighet at de skal flytte hjem for «å overta» kulturskolen. Kåfjord ble nylig kåret til landets beste oppvekst-kommune for barn- og ungdom, og jeg er umåtelig stolt av å ha jobbet 40 år i en kommune som tar barn og unge på alvor.

Før hun går av med pensjon skal hun imidlertid på audiens hos Kongen. – Det blir spennende. Jeg vet ikke når det blir, men håper at det ikke kolliderer med et kulturarrangement, sier Liv Rundberg, kulturbærer av ypperste rang.

tekst: hege arstad
foto: ørjan bertelsen

navn: Astrid Liv Kristine Mæsel Rundberg

alder: 66

utdanning: AFS-er 1963-64, Artium, Skolemusikk-lærereksamen, Statens gymnastikkskole, husmorskole, grunnkurs kirkemusikk, pianoeksamen nivå fire ved Musikkonservatoriet i Tromsø, samisk grunnfag del 1, kordireksjon.

yrke: Kulturskolerektor og organist

aktuell fordi: Er tildelt Kongens fortjenstmedalje i sølv

:fakta

mye utav lite: – Årene i kulturskolen har vært fantastiske. Vi får mye ut av små ressurser og har klart å holde prisene nede, slik at kulturskolen lever opp til målsettingen om å være et tilbud for alle, sier Liv Rundberg.

34 smilefjes

stjørdal: Vi sier ikke at én smiley uttrykker mer enn tusen ord. Men noe sier det kanskje om Kulturskoledagene 2011 at vi i deltakernes evaluering fant 34 smilende smiley-er og bare én trist utgave av arten.

[Og før vi går videre: En smiley - også kalt smilemerke eller smilefjes - er et tegnet symbol, som viser et stilisert ansikt med øyne og munn plassert inne i en sirkel]

Kulturskoledagene 2011 samlet 420 deltagere, og i to septemberdøgn på Hell ønsket arrangøren Norsk kulturskoleråd å gi disse rikelig med ny kunnskap og inspirasjon, og gjerne fornyet motivasjon til deres kulturskolegjerning. Evalueringen, som to av tre deltakere deltok i, viser at veldig mange fikk veldig mye de fant både nytte og glede i.

Svært godt - kan bli bedre

- Vi konkluderer med at vi igjen har lyktes svært godt med arrangementet. Men vi ser også at noen få av våre 34 kurstilbud ikke tilfredsstilte deltakerne, og det tar vi på alvor. Enda kan vi bli bedre, både på å finne rett kursholder, rett kurstema og på å kvalitetssikre det hele, sier Åste Selnæs Domaas, den ene av prosjektlederene for Kulturskoledagene 2011. Ragnhild Skille var den andre.

Den grundige evalueringen som deltakerne har gitt er et viktig dokument når veien videre skal staves ut for

1 nyttige tips: Frid Halmøy kurset i «Levende teater for de minste».

2 ny teknologi: Fra Tharan Refvems kurs «Drama, dans og ny teknologi».

3 dirigentkompetanse: Cathrine Winnes Trevino delte av sin kompetanse både i teori og praksis.

- ett tristfjes

Kulturskoledagene. Arrangementet har gjennom seks utgaver vært temmelig likt i sin oppbygging fra gang til gang. Til neste gang, Kulturskoledagene 2013, kan det kanskje bli aktuelt å gjøre endringer på noen områder. Både på styrehold og innad i administrasjonen vil arrangementets form bli diskutert og analysert før den tid.

Hamre og Remlov

I alt var det 34 enkeltkurs fordelt på ni parallelle kursrekker denne gangen. Innen musikk var det sågar hele tre kursrekker. Den øvrige menyen besto av kurs innen teater, visuell kunst, dans, skapende skriving og ledelse.

I tillegg fikk deltakerne plenumsforedrag ved Ole Hamres og Tom Remlov. Mat og moro fikk deltakerne også, i form av blant annet festmiddag med musikalsk forspill samt en rekke andre kunstneriske innslag som raust strøs utover i arrangementet.

Arrangementets innhold ble omtalt grundig i forrige Kulturtrøkk som du finner i elektronisk utgave på www.kulturskoleradet.no. Der finner du også enda mer informasjon og bilder fra arrangementet.

tekst og foto: egil hofsli

- 4 entusiasme fra start:** Ole Hamre gnistret i sitt åpningsforedrag og satte en entusiastisk tone for Kulturskoledagene 2011.
- 5 det bygges:** Spennende kunst ble skapt med remida-materialer på Anne Helga Hennings verkstedkurs.
- 6 urbane takter:** Huyen Huynh kurset i hip hop og urbane danser.
- 7 akrobatisk:** Sirkuskursholder Kristian Wanvik på toppen av fornøyde kursdeltakere.
- 8 superreserve:** Markus Kantto steppet inn i siste liten som kursholder, men hans kurs «Artist's Book» ble godt mottatt.

4

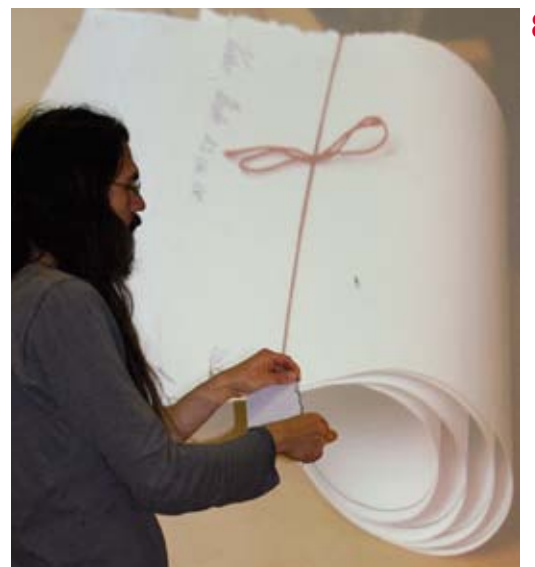
5

6

7

8

Hvordan synger fiskene?

kongsberg: Jeg hadde ingen anelse om at fisk har et veldig interessant sangrepertoar. Ikke før jeg fikk vite det fra to saxofonelever ved Kongsberg kulturskole.

Det sier Håkan Sandh, kommunikasjonsansvarlig for EU-prosjektet KRUt, som flere norske kulturskoler og Norsk kulturskoleråd er sterkt involvert i. Sandhs nye kunnskap om fiskenes sang er et resultat av KRUt-Xperimentet - en forestillingsprosess, som inngår som en vesentlig del av KRUt-prosjektet.

KRUt skal utvikle musikk- og kulturskolens virksomhet gjennom økt samarbeid innen Kattegat-/Skagerrak-området. KRUt-Xperimentet står sentralt og vi vender nå tilbake til kongsbergelevne som har sendt sitt bidrag til forestillingen - sin lydfil - til Håkan Sandh. Der har de fått selskap av 130 andre lydfiler som er blitt til ut fra samme tema. Disse kan du selv oppleve ved å finne veien til <http://www.smok.se/projekt/krut/vannlyd-vattenljud>.

Proffer gjør som elevene sier

- Der vil du finne fiskenes sang og mange andre slags lyder som alle har med temaet vann å gjøre. «Fiskenes sang» og de andre lydene som vi har fått inn, har så svømt nordover til Umeå. Til Hasse Hjortek ved Kulturverket, et kommunalt foretak som har stor kompetanse på det å arbeide med både veldig store og veldig små prosjekt som alle har et felles; det er prosjekt hvor barn og unge forteller proffer hva de skal gjøre, sier Sandh.

Kulturverkets grunnlegger; Arne Berggren, har tidligere holdt et foredrag på en KRUt-samling, om kreativitet og entreprenørskap. Til stor begeistring. Fortsettelsen er at Hasse & Co. bruker innsendte lydfiler, tekster, videoer o.l. til å lage et rammeverk for en forestilling.

Deretter vil lærere og elever fra hver involvert kommune samle seg i Larvik i mai 2012. Der blir det noen intense dager med prøver og repetisjoner - og så skal en stor forestilling være unnfanget, sier Håkan Sandh: - KRUt-Xperimentet.

Det fins ganske sikkert enklere måter å produsere en forestilling på. Men ett av prosjektets mål er å utvikle fem ulike deler av kulturskolens virksomhet i de tre involverte landene. To av disse fem er kreativitet og entreprenørskap. Det er der «Fiskenes sang» kommer inn.

Ni skoler fra fem fylker

KRUT står for kulturelt mangfold, reell integrasjon, unge talenter, og teknikk i undervisningen. Resultatene av prosjektet skal også - i samarbeid med universitetene i området - påvirke den fremtidige utdannelsen for musikk- og kulturskolens personale.

- Prosjektet er det hittil største samarbeidsprosjekt i de nordiske kulturskolens historie. Vi har mye å vinne på et utvidet samarbeid oss i mellom. KRUt befester også Norsk kulturskoleråds posisjon som en viktig aktør på den nasjonale arenaen, sa Aase Sætran, styreleder i Norsk kulturskoleråd, da KRUt var i startblokkene.

På norsk side deltar ni kulturskoler fra fem fylker: Horten, Larvik, Nøtterøy (alle Vestfold), Drammen, Kongsberg (begge Buskerud), Kristiansand, Mandal (begge Vest-Agder), Moss (Østfold), Skien (Telemark).

fiskenes sang: Saxofonelever ved Kongsberg kulturskole er engasjert i KRUt-Xperimentet. foto: privat

tekst: egil hofslis

Appetitt på musikk

langesund: I høst startet Bamble kulturskole et prøveprosjekt kalt Musikk og suppe. Trolig en appetittvekker, men også en verdivekker.

Tilbudet henvendte seg til foreldre med barnehagebarn, og ble en suksess, konkluderer en ved kulturskolen i telemarkskommunen.

– Vi har holdt på med Musikk fra livets begynnelse siden 2007. Nå ønsket vi å skape en sosial arena med en musikalsk plattform for foreldre med barnehagebarn i alderen halvannet til tre år. Musikk og suppe er en videreføring av filosofien bak Musikk ved livets begynnelse, hvor samhandling mellom foreldre og barn gjennom musikalsk aktivitet står sentralt, sier Ingrid Nåvik Grønlund, kursholder og inspektør ved Bamble kulturskole.

Ideen til kurset fikk hun av en venninne og kollega som hadde startet et tilsvarende opplegg i barnhagen der sønnen hennes gikk. Samtidig var det stadig spørsmål fra Musikk fra livets begynnelse- og Musikk i knehøyde -deltakere, om det fantes en oppfølger eller en fortsettelse.

Innhentet av hverdagen

At dørstokkmila kan føles uoverkommelig etter en lang dag på jobb og i barnehage, er noe småbarnsfamilier kan kjenne seg igjen i. – Når en går tilbake i jobb etter svangerskapspermisjon, blir en fort innhentet av hverdagen. Poenget med å servere et enkelt varmt måltid før den musikalske aktiviteten er at familier kan komme direkte fra barnehage og jobb, og slippe tiltaket det ofte er å dra ut igjen etter middagen, sier Nåvik Grønlund.

God kommunal prosess

Prosjektet har fått støtte fra Norsk kulturskoleråd, og etter hvert fant en også en god måte å gjennomføre kurset på rent praktisk.

– Kulturskolen mangler eget storkjøkken, og dersom jeg skulle dra rundt som reisende trubadur til barnehagene, ville vi miste samspillet med foreldrene. Løsningen ble å holde kurset på Stathelle servicesenter. Beboerne ved eldresenter der får dermed et friskt pust i hverdagen,

musikk...: Anna prøver tromma, assistert av kulturskoleinspektør Ingrid Nåvik Grønlund (t.h.) og farmor Hanne Gusfre.

begge foto: privat

samtidig som vi har et godt kurslokale, sier Nåvik Grønlund.

er en skikkelig verdivekker, sier Nåvik Grønlund.

Suksess og verdivekker

Det seks uker lange kurset i høst omfattet 13 familier, med en grunnstamme på 18 barn. Opplegget henvendte seg til de yngste barna, men søsken kunne også være med.

– Det er ekstra morsomt at flere barn også har hatt følge av besteforeldre. At vi har funnet en musikalsk aktivitet som favner tre generasjoner synes jeg

Det er ikke klart om dette blir et permanent tilbud ved Bamble kulturskole, men opplegget gjentas i vårhalvåret 2012.

– Hva blir det neste; teater og taco?

– Ja, det var jo også en idé! Vi kunne kanskje rullert på aktiviteten, men vi må også ha timeplanressurser, lærerkrefter og økonomi til å gjennomføre, sier Ingrid Nåvik Grønlund.

tekst: hege arstad

...og mat: Leo og Synne, med mor Pia Lager (t.v.) og barnas farmor.

Maks **moro** på Mini

trondheim: Studentene i Trondheim arrangerer sin gigantfestival annet hvert år; UKA. Men det spørs om ikke også MiniUKA vil bli et arrangement å regne med framover.

For det er ikke småteri som skapes av festivalmoro når tusen barn og voksne samles til festival tre dager til ende på Moholt studentby. Med SiT Barn som arrangør, og med Norsk kulturskoleråd og Trondheim kommunale kulturskole i viktige roller på forhånd og underveis.

KOM! Barnehage

Barnehagene i SiT Barn (SiT er Student-samskipnaden i Trondheim) har deltatt i utviklingsprogrammet KOM! Barnehage, som Norsk kulturskoleråd har drevet i trøndelagsregionen de siste tre årene.

I dette prosjektet har Trondheim kommunale kulturskole vært SiT Barns såkalte partner, og sammen har de arbeidet blant annet for å utvikle estetisk og kulturfaglig kompetanse hos barnehageansatte gjennom samarbeid med kulturskolen. Likså å utvikle estetisk og pedagogisk kompetanse blant kulturskolens ansatte for virksomhet i barnehagen. Og alt til barnas beste. MiniUKA-11 framsto helt i tråd med dette ønsket.

Sirkus og dansende ordfører

SiT Barn hadde sammen med kulturskolen lagt opp til et bredt og ambisiøst program de tre festivaldagene. De trakk veksler på samarbeid med kulturaktører innen studentmiljøet i Trondheim. Både kor, spellemannslag, orkester og teatergrupper bidro. Selveste UKA-sjefen; Tore Lie Falkenberg, åpnet festivalen, og ikke mindre selveste trondheimsordfører Rita

Ottervik var på plass siste dag, både talende og dansende.

Trondheim kulturskole bidro på selve festivalen blant annet med sirkusinnslag og assistanse til en installasjon titulert «Regnbue» og laget av gjenbruksmaterie-riell.

Og barnehagebarn samt noen inviterte skoleelever utfoldes seg kunstnerisk og kulturelt gjennom aktiviteter som sang og dans, sirkusforestilling, maling på stort lerret og lydverksted. Og de fikk oppleve både musikal- og danseforestillinger samt familiekonsserter, som var siste punkt hver festivaldag, og velegnet også for «hentende» foreldre.

– Strålende suksess

Hvis jeg skal oppsummere festivalen, så vil jeg si at det var strålende suksess i tre dager til ende, sier Marit Landsem, barnehagestyrer ved SiT Moholt Barnehage og «festivalgeneral». Hennes erfaring er at barna storkoste seg og at personalet hadde det topp.

– Vi opplevde at vi klarte å skape en stor kulturmønstring av høy kvalitet for og med barn og voksne. Vi har fått veldig positive tilbakemeldinger fra de som var gjester og likeledes fra våre samarbeidspartnere. I SiT Barn er vi til sammen cirka 300 barn og 80 ansatte. I tillegg hadde vi besøk av mange andre barnehager og skoleklasser, ansatte i SiT, foreldre,

studenter, så vi anslå at godt over tusen personer var innom festivalen. Vi jobbet på tvers av barnehagene, og sammen med andre enn vi jobber sammen med i det daglige. Personalet fikk brukt seg og sine ressurser på en annen måte. Foreldrene ble involvert både i planlegging, som frivillige hjelpere, i verkstedkurs sammen med personalet og barna i forkant samt som artister/underholdere. Først og fremst var det et svært artig å kunne jobbe helt annerledes enn vi gjør til daglig, med å samarbeide på tvers.

KOM!-kunnskap til nytte

– Dette var jo C-momentet for oss i KOM!-prosjektet, og vi fikk virkelig god bruk for hva vi har lært gjennom KOM!. Vi laget en meget detaljert produksjonsplan, og den fungerte veldig godt i praksis. Planen ble et nyttig arbeidsredskap og «huskeredskap» som vi kan ta igjen neste gang vi skal arrangere MiniUKA. For den har kommet for å bli, og vi satser på å ha MiniUKA annethvert år i forkant at studentfestivalen UKA, sier Landsem og roser også samarbeidet med Trondheim kommunale kulturskole:

– Kunstprosjektet Regnbuen, som kunstner og lærer Peter Sutton ledet, ble et stort prosjekt hvor 130 barn fra samtlige tre barnehager i SiT Barn deltok i prosessen i ei hel uke. Dessuten deltok barn fra sirkusgruppa ved Trondheim kommunale kulturskole, og skapte stemning og underholdning.

tekst og foto: egil hofsli

– velkommen til miniuka! «Festivalgeneral»
Marit Landsem.

selvutsmykking: Det går jo fint å male seg sjøl også.

flyvende akrobat: Ung sirkusartist i luften.

UKA

rødt skal det være: Festivalen hadde eget utendørsatelier.

festalenergi: Det mangla ikke på festivalgleden hos verken små eller store.

ballkunstnere: Små føtter - stor ball.

annerledes regnbue: Kunstner og kulturskolelærer Peter Sutton ledet prosessen med å skape denne.

Jubilerte hånd i hånd

drammen: 200 år som by, 40 år som kulturskole.
Da passer det seg med en festforestilling i Drammen.

Sånn tenkte 40-årsjubilanten Drammen kulturskole og fikk med seg Drammen Symfoniorkester som partner på tre festforestillinger i Drammen Teater i 200-årsjubilanten Drammen by.

Forestillingene ble arrangert i slutten av oktober, med Drammen kulturskoles egen Rut Jorunn Rønning som prosjektleder.

120 kulturskoleaktører

Drammen kulturskole har i løpet av sine 40 år utviklet seg fra musikk- til kulturskole.

Festforestillingen presenterte innslag fra kulturskolens ulike fagområder som er teater, dans, visuell kunst og musikk. 120 små og store elever hadde satt sammen et variert program. Både solister, ensemble og grupper var med.

Også noen av kulturskolens tidligere elever, som har valgt musikkens vei videre, deltok på forestillingen. Blant andre cellist Mirjam Kammler og blokkfløytist Caroline Eidsten Dahl.

Drammen Symfoniorkester, som er en av kulturskolens viktige samarbeidspartnere, var en sentral bidragsyter på festforestillingene. Siden 1. januar 2011 er Per Kristian Skalstad, tidligere elev ved Drammen kulturskole, engasjert som kunstnerisk leder for orkesteret. Han var passende nok også dirigent under festforestillingen.

tekst: egil hofsl
foto: werner juvik

jubileumsglede: 120 kulturskoleelever deltok med liv og lyst i festforestillingene i Drammen.

hedret: Initiativtaker til Horten musikksskole; Ellen Marie Elstrand Jørgensen (t.v.) fikk en hedersplass da koret og dirigent Frøydis Waaler hedret henne på scenen.

40 år - og i vekst

Horten: 40 år, men fortsatt i utvikling og vekst. Det hevder iallfall jubilaranten selv.

Horten kulturskole fyller 40 år, og markerer det med både jubileumsforestilling og -bok. – 40 år er en anselig alder for en kulturskole i Norge. Mange kulturskoler, eller musikksskoler som de het da, ble etablert på 1970-tallet. Horten var den første kommunen i Vestfold til å starte opp musikksskole, i 1971. Den gangen var det bare tolv kommunale musikksskoler i Norge, sier rektor Marit Lundstad ved Horten kulturskole.

Jubileet ble feiret med jubileumsforestillingen «En eventyrlig reise» i Bakken-teigen kulturhus lørdag 22. oktober.

– Den viste bredden i kulturskolen. Forestillingen hadde form av en konsert bundet sammen av en bearbejdet versjon av «Askeladden og de gode hjelperne», sier Lundstad.

Egenskrevet - egenkomponert

Skolens egen dramalærer Vigdis Fasting hadde skrevet manuset og hadde regien. Et sammensatt orkester med lærere og elever urfremførte også et spesialskrevet verk «Ode til dagen» som lærer Bjørn Norvall Hoemsnes hadde komponert.

– I løpet av forestillingen fant Askeladden mange gode venner og fine kulturinnslag på sin reise mot kongsgården. Alle drama-, danse- og korelever var involvert i forestillingen sammen med utvalgte musikkelever og ensembler.

Til sammen 150 elever deltok på og bak scenen. Bildelevne bidro med å bygge et kulturskip som «går like bra til lands som til vanns» - og med solbilder som ble vist på prosjektor. Kulturskipet er nå utstilt på Horten rådhus.

Det var fullt hus på Bakkenteigen. Spare-Bank1, Horten spanderte marsipankake til alle i pausen. Dette var det første store offisielle oppdraget der den nye ordføreren Børre Jacobsen (H) hilste og gratulerte kommunens kulturskole.

Bok også

I forbindelse med jubileet ble jubileumsboka «Horten kulturskole 40 år og klar for vekst» gitt ut. Tidligere journalist Kari Tørnby er forfatter og mange har bidratt med stoff og bilder til skolens historie gjennom 40 år.

Utgivelsen av boka er støttet av Borre historielag, lokalt næringsliv, interesseorganisasjoner og mange privatpersoner.

tekst: egil hofslø

klassisk gitar: Gitarensemblet med Carola Johnson (gitarlærer), Mads Daniel Kjennerud, Håkon Langli, Torbjørn Haugland Wistrøm og Kristine Ødegård.

ballettprinsesser: I kledelig rosa danset jentene «Prinsessene».

alle foto: tom arild dahl / gjengangeren

Retro Street i Kåfjord

olderdalen: Retro Street låter ikke som noe gatenavn fra indre strøk av Nord Troms, og er det heller ikke. Men ved Gaivnoua kulturskule / Kåfjord kulturskole syntes man navnet passet bra for årets utgave av Kunstens uke, som ble arrangert i slutten av oktober. Arrangementet er et samarbeid mellom grunnskole, barnehage og kulturskole, som kåfjordingene både i fjor og i år har fått statlig støtte til. Begge år har en bygd videre på prosjekt som har vært innslag på kulturfestivalen Riddu Riddu-festivalen i samme kommune. Denne gang var det «Indegenous Street», ledet av Nina Erdahl, som ble videreført som «Retro Street», og som rommet blant annet mye kleskunst, graffiti, Pop art og linedance.

Null venteliste koster 2,8 mill.

klepepestø: Askøy kulturskoles budsjett i år er på 5,2 millioner kroner. Men for å få brukt ned de lange ventelistene, trenger de ytterligere 2,8 millioner kroner, skriver Melder Askøyværingens nettutgave askoyv.no. – Jeg har vært rektor siden 2008, og vi har hatt venteliste hele tiden, bekrefter rektor Egil Magnussen ved Askøy kulturskole. – Det har hele tiden vært et mål å fjerne ventelisten ved å trappe opp de økonomiske rammene i kommunedelplanen. For å få det til, kreves altså 2,8 millioner kroner.

Bestillingsverk for elever og proffer

stavanger: John Erik Kaada skriver et bestillingsverk til åpningsseremonien for å feire de nye skolebygningene i Bjergsted, der også Stavanger kulturskole skal flytte inn. Og bestillingsverket skal framføres av kulturskoleelever, elever ved Stavanger katedralskole og profesjonelle musikere og kunstnere innen flere kunstarter. – I dag er skjelettet til verket på plass. Retningen er lagt for hvilken musikk det skal bli, men jeg håper jeg kan være med å hente ut det beste fra alle ressursfolkene som er med, sier Kaada til rogalandsavis.no.

Ikke bare Prudence

namsos: Gjenforeninga av Prudence fikk de største overskriftene da Rock City - Norsk ressurscenter for pop og rock samt opplevelsessenter for trønderrock - nylig ble åpna i Namsos. Men det var mange andre på scenen i NTE Arena i den anledningen. Kanskje også noen vi i framtida vil benevne trønderrockere. For Namsos kulturskoles elever tok publikum med på en sjarmerende reise, hvor de grundig viste fram mangfoldet skolen har å by på, skriver namdalsavis.no. Publikum fikk opplevelsen av å være på et profesjonelt konsertarrangement, og dette gir forhåpentligvis byens oppvoksende slekt inspirasjon til å fortsette sin utvikling innen kultur, skriver den lokale nettavisen.

Feiret husjubileum i hundre

vålebru: Kulturhuset Kaupangers hundreårsjubileum ble feira med stor kulturskolekonsert i Ringebru i november. Det som en gang var Gudbrandsdalens største og staseligste kommunehus og banklokale er i dag Ringebus kulturstolthet, med Ringebru kulturskole som største leietaker. På rekk og rad sto kulturskoleelevene fram på scenen og viste fram sine imponerende sang- og musikk talent. Mens Jon Ødegård fra historielaget på en levende måte klarte å binde sammen konserten med historien om og rundt Kaupangers tilblivelse for hundre år siden, melder Gudbrandsdølen Dagningsnettutgave gd.no.

Inspirerte folloelever

ås: Follo ungdomsorkester, som består av elever ved kulturskolene i Follo-distriktet, gjennomført nylig ei vellykka øvings- og konsert helg med Atle Sponberg, konsertmester i Kringkastingsorkesteret. Orkester består av barn og unge, fra 12 til 20 år, supplerte med noen lærerkrefter. – Det er utrolig morsomt å jobbe med musikk skoleelevene. Jeg var sammen med disse ungdommene i mai også, og jeg ser god progresjon, sier Sponberg til Ås kommunes nettsted.

Lang kø for gitar kurs

langesund: Bamble kommunale kulturskole kan i høst tilby gitarundervisning, men erfarer umiddelbart hva veldig mange andre kulturskoler gjør: Pågangen etter å lære å spille gitar er svært stor. I fire måneder har Bambles kulturskole kunnet tilby gitarundervisning, og allerede er det lang venteliste for å bli med på et kurs, melder Porsgrunns Dagblads nettutgave pd.no. – Vi har ansatt John Olav Hovde i 20 prosent stilling. Han klarer å holde to kurskvelder. Vi har ti elever som har fått plass, men ventelista er minst like stor, sier kulturskolerektor John Mikal Guldager.

Komposisjonskursing

kristiansand: Komposisjon og musikk var i fokus da Kom i Fokus Agders femte nettverkssamling ble arrangert.

Temaet ble belyst gjennom fire verkstedkurs på samlinga i Kristiansand 26. - 28. oktober. Følgende kvartett sto for undervisninga: Gisle Johnsen (griegmusic.com), Lage Thune Myrberget (trommer.no), Eldar Skjørten (musikkpedagogikk.no) og Jon Halvor Bjørnseth (drivhuset.musikkverksted.no).

Norsk kulturskoleråd lokalt i Agder og sentralt står bak programmet Kom i Fokus, som har som hovedmål å utvikle kulturskolen til et lokalt ressursenter.

De totalt seks nettverkssamlingene som inngår i Kom i Fokus har ulike tema som ledd i å gjøre kulturskolene skikket til å tilby enda mer kompetanse til sitt nærmiljø. Samt for å forberede de deltagende aktørene godt for den avsluttende prosjektoppgaven; en kulturell produksjon i hver av de deltagende kommunene, der

hver kulturskole har for øvrig med seg en selvvalgt lokal partner.

Foruten verkstedkursene inneholdt samlinga blant annet plenumsforedrag ved rektor Harald Lund ved Kulturskolen i Melhus, nestleder Hans Ole Rian i Musikernes fellesorganisasjon. Lederprogrammet som inngår i Kom i Fokus Agder hadde denne gangen improvisasjon og samspill som tema, og Erlend Dehlin ledet an i denne økta.

Lederne skal for øvrig ha en egen leder-samling 16. desember, da er Inger Anne Westby på plass i Kristiansand for å gi lederne noe utviklende. Tema: Kunstledelse.

2012 blir avslutningsåret for Kom i Fokus Agder. Siste fagdag arrangeres i januar, siste nettverkssamling i mars og så skal

komposisjonsverksted: Kursholderne Lage Thune Myrberget (f.v.), Gisle Johnsen, Eldar Skjørten og Jon Halvor Bjørnseth.

altså det hele rundes av med kulturproduksjoner i samtlige involverte kommuner de nærmeste månedene deretter.

tekst: egil hofsl
foto: bård hestnes

NORSK KULTURSKOLERÅD

Kurs - og konferanseprogram - Vår 2012

Ut på golvet - dans og bevegelse 7

En dag med dans i ulike former til ulikt bruk i kulturskole og grunnskole. En helt ny pakke med hefte og CD er klar for presentasjon på kurs våren 2012. Kursavgift kr. 1.390,- inkl. materiell og lunsj.

Molde	05. mar	Oslo	27. mar	Stavanger	18. apr	Kristiansand	03. mai	Tromsø	09. mai
Trondheim	06. mar	Oslo	28. mar	Bergen	19. apr	Tønsberg	04. mai	Bodø	10. mai
Trondheim	07. mar			Bergen	20. apr			Sandnessjøen	11. mai

Bestillingskurs

Norsk kulturskoleråd tilbyr også kurs på bestilling fra kommuner eller skoler. Disse kursene kan tilpasses ulike målgrupper og organiseres i samarbeid med våre fylkeskonsulenter eller andre lokale arrangører. Norsk kulturskoleråd har et stort faglig nettverk med svært dyktige og entusiastiske kursholdere. Ta kontakt pr. e-post: post@kulturskoleradet.no for tilbud om våre skreddersydde kurs.

Notasjon med gratisprogrammet MuseScore

Bruk av gratis program gjør at kulturskolene slipper utgifter til lisenser og arbeid med administrasjon av disse. I tillegg kan elevene og andre benytte programmet, noe som gjør at det i langt større grad enn kommersiell programvare kan integreres og utnyttes i undervisningen. Av kursinnhold nevnes: Notasjon for ulike besetninger, distribusjon, akkompagnement og stemmelæring.
Tidsrom: 1. oktober 2011 - 1. april 2012 (nettbasert)
Nærmere info: www.musikkteknologi.no

Kulturskolenes lederkonferanse 2012

12. - 13. april

Lederkonferansen er kulturskolelederens årlige møtested hvor debatt, kommunikasjon og kompetanseheving står i fokus gjennom plenumsforedrag og parallellseminar. Lederkonferansen er et samarbeid med Norges musikkhøgskole.
Sted: Norges musikkhøgskole, Oslo
Konferanseavgift og påmelding: www.kulturskoleradet.no

Utfyllende informasjon: www.kulturskoleradet.no
Norsk kulturskoleråd - Postadresse: 7491 Trondheim - Besøksadresse: Fjordgata 1, Trondheim. tlf 73562000

Kjøp 3 SMART Board 600i5-serien, få den 4 på kjøpet!

Hva er SMART Board 600i5-serien?

Den består av en SMART Board tavle, en ultra-kortkasterprojektor og et styringspanel med på-knapp og kildevelger.

Et komplett system som senker brukerterskelen!

Kampanjen omfatter to ulike modeller i 600i5 serien:

SB680i5 en SMART Board på 77" i 4:3 format
SB685i5 en SMART Board på 87" i 16:10 format (bredformat)

Kampanjen gjelder kun for skoler, og varer frem til 20. desember 2011.

Hvor kan jeg få kjøpt tavler til kampanjepris?

Tavlene fåes hos alle autoriserte SMART forhandlere, se [fullstendig liste på \[www.smartboard.no\]\(http://www.smartboard.no\)](#)

Vær varsom! Kjøp SMART gjennom autorisert forhandler

Dette sikrer dine rettigheter til produsentgaranti, kurstilbud og service/support. Kjøper du produkter gjennom en uautorisert kanal er det ingen garanti for at varene er ekte/uskadede og SMART produsentgaranti er ikke gyldig.

En liste over autoriserte forhandlere finner du på www.smartboard.no/forhandlere

Interactive Norway

Vi har forhandlere over hele landet - se www.smartboard.no
Finn og del undervisningsopplegg: www.smartskole.no